

Maternitat subrogada: no és tan senzill descartar-la com a possibilitat

En els últims anys, el tema de la maternitat subrogada (o com comunament se l'anomena, "mares de lloguer" o "ventres de lloguer"), va apareixent amb més força en el debat públic. Les organitzacions de gais i lesbianes, així com de pares i mares amb problemes d'infertilitat, porten temps reclamant la revisió de la legislació vigent a Espanya, que actualment declara nul aquest procés com a forma d'assolir la maternitat o la paternitat, i demanen una regulació que els permeti d'accedir a aquesta possibilitat

sense haver de viatjar a l'estranger. Tanmateix, troben grans dificultats per aconseguir com a mínim que el tema entri en l'agenda política.

El nostre interès en aquest article no és tant revisar els discursos en pro o en contra de la maternitat subrogada, sinó introduir aspectes del discurs feminista en el debat. I ho farem arran d'un altre article, publicat el 2011, per una exponent important del feminisme a Espanya, Beatriz Gimeno, la posició de la qual en relació a la maternitat subrogada és de cautela,

Direcció publicació:

Diana Marre, Nadja Monnet i Beatriz San Román

Continguts d'aquest número:

Silvina Monteros

Imatges:

"La semença de la imatge":
Ramón Casanova i Mapi Rivera

Coordinació:

Victòria Badia

Traducció:

Victòria Badia

Documentació:

Maria Galizia i María Isabel Tovar

Difusió:

Maria Galizia

Subscripció i contacte:

gr.afin@uab.cat

ISSN: 2013-2956

Afin

Grupo de Investigación

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Con el apoyo de

considerant alguns dels seus efectes nefastos, com pot ser l'exploració dels ventres de dones pertanyents a països pobres.

El que es presenta a continuació no pretén ser una crítica a l'esmentat article, sinó més aviat l'obertura cap a un diàleg, reconeixent àmpliament el treball de Gimeno, els seus coneixements i la seva capacitat d'anàlisi i valorant la seva trajectòria com a filòsofa feminista. En aquesta línia, considerem que les opinions de Gimeno en relació a la maternitat subrogada són coincidents en gran part amb les nostres pròpies opinions, totes elles fonamentades en un treball investigador i teòric profund, de molts anys. Per tant, en línies generals, estem d'acord amb una bona part de les precaucions que Gimeno posa de manifest en relació al tema. Tanmateix, nosaltres volem complexitzar-lo una mica més, ampliant l'enfocament des de noves mirades, a fi de deixar una porta oberta a la maternitat/paternitat mitjançant la gestació subrogada.

De manera concreta volem plantejar els següents punts sempre oberts a noves reflexions i debats:

No tot el que es prohibeix és èticament reprovable

Com molt bé expressa Gimeno, la maternitat subrogada està prohibida a la majoria de països del món, com és el cas d'Espanya, i és a més un delictes en alguns d'ells. Des del nostre punt de vista, la circumstància que un fet sigui considerat delictes o estigui prohibit en un país no suposa necessàriament que sigui contrari a la justícia o als drets humans, sinó simplement que està prohibit segons un ordre nacional basat en una idiosincràsia particular (en molts casos tradicional, moral o religiosa).

Així, fets com l'avortament, l'eutanàsia o l'homosexualitat són prohibits en la majoria de països del món i no per això els qui ens considerem feministes i pro drets humans diríem que han de ser descartats com a possibilitat. Al contrari, estem a favor que s'aprovin aquestes pràctiques com a drets reconeguts.

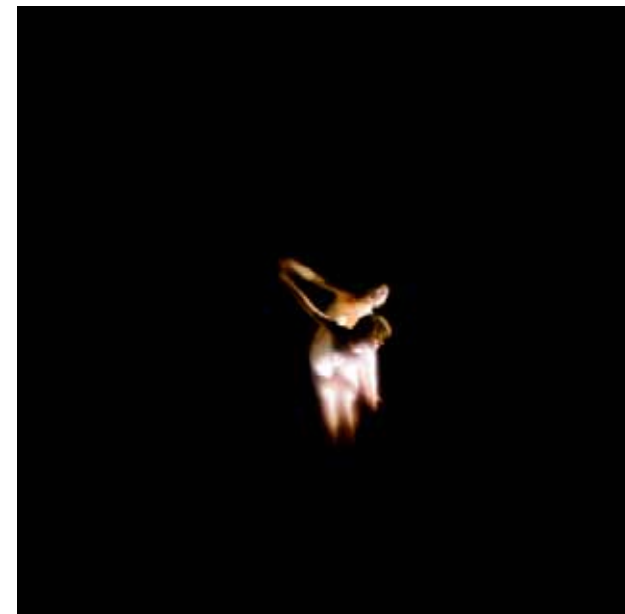
Per tant, la circumstància que un acte o pràctica estigui prohibida en altres ordenaments jurídics no ens sembla motiu per excloure-la com a possibilitat a Espanya si un col·lectiu social, cada dia més nombrós, la demanda.

Denunciant el neocolonialisme però no victimitzant les dones pobres

Sempre que existeix un fet o un acte prohibit, la seva pràctica s'invisibilitza i és susceptible d'entrar en un mercat submergit que intenta treure el millor profit econòmic de les parts en joc. Així, l'avortament esdevé un negoci de clíniques il·legals, la prostitució el negoci de màfies, la immigració el negoci de traficants, etc. El mateix succeeix, com apunta Gimeno, amb la maternitat subrogada. És un fet que en l'actualitat xisteix un negoci internacional de ventres de lloguer, sobretot quan els intercanvis de diners per embarassos tenen lloc entre parelles de països europeus i dones de països pobres. És fàcil veure en aquesta situació una re-

lació d'explotació amb tints de classisme i sexisme. A simple vista, el que apareix és una nova forma d'explotació dels cossos de les dones a nivell internacional, igual que succeeix amb el tràfic de dones amb finalitats de prostitució. Vist així, als qui ens considerem feministes no ens queda una altra sortida que declarar-nos en contra.

Tanmateix, les relacions d'explotació de la dona no són tan senzilles d'explicar. Aquest debat ja l'hem tingut en relació a la prostitució i el tràfic de dones, i des d'un feminisme alternatiu, hem intentat donar un pas endavant, escoltar les veus de les pròpies implicades, les dones en prostitució, fer autocrítica per haver pensat només des del nostre lloc de dones blanques i burgeses i considerar noves formes d'alliberament de la dona precisament a través de la seva decisió de cobrar diners per fer un servei en el qual posa en funció el seu cos i la seva facultat sexual. *"Nunca me he sentido tan valorada como desde que trabajo en*

esto" ens comentava una informant fa uns anys, després d'explicar-nos que abans d'exercir la prostitució feia el mateix, però gratis i sotmesa a les pallisses del seu ex marit. El nostre exercici d'autoreflexió en relació a aquest tema ens ha portat també a pensar respecte a com col·laborar per a que les condicions d'aquestes dones, en l'exercici de la prostitució, siguin millors. I no és la victimització ideològica i política l'eina que les empoderarà.

Ans al contrari: és aquesta estratègia de control, disfressada de paternalisme la que, en moltes ocasions, les vulnerabilitza i converteix en carn de canó per a la violència institucional i social. En aquest camí hem recolzat els moviments de treballadores del sexe que venen reclamant fa anys la legalització i/o desestigmatització de la prostitució en molts països, i no només en els del Primer Món.

Però la nostra reflexió no s'ha quedat aquí. De la mà d'autores com Dolores Juliano, Judith Butler, Dona Haraway, Gail Pheterson i altres, hem après que l'ordre patriarcal és tan retorçat que fins i tot quan la intenció és lluitar contra ell, recorrem molt freqüentment a erigir-nos en cabdills de la vulneració d'altres dones (pobres, negres, musulmanes, prostitutes) sota la confiança que "nosaltres", les dones blanques del primer món, estem alliberades del masclisme i encarnem el model idoni extensible a la resta de la humanitat femenina. Com a mètode per a l'alliberació de les "altres" dones proposem la protecció legal i estatal, la intervenció de les forces de seguretat, el desplegament de sistemes de control, classificació i qualificació de la violència, etc. Tanmateix, moltes sabem que la regulació de certes conductes de les dones (com la prostitució o l'avortament) no és ni més ni menys que una forma reeditada de patriarcat, només que aquesta vegada encobert.

Què ens ensenya llavors aquest llarg recorregut teòric i pràctic fet pel feminisme fins a l'actualitat? Que els processos i mecanismes mitjançant els quals assignem tan fàcilment el qualificatiu de víctimes a les dones que estan sotmeses al jou dels homes estan inclosos en l'ordre patriarcal que es pretén combatre, i ens converteix en jutge i part del terrible sistema cultural que pretenem revertir. És a dir, en qualificar les dones sempre com a víctimes, l'únic que s'aconsegueix és perpetuar-nos en un lloc on sembla que no tenim agència, que no som subjectes actius, protagonistes. Si al qualificatiu de víctima li afegim el de dona pobre i del "tercer món", que actua en funció de la seva "condició de vulnerabilitat", des del nostre punt de vista teòric hem de respondre que al masclisme imperant se li ha unit el classisme i/o el neocolonialisme.

Això no vol dir que ens complagui que homes i dones europees comprin ventres del "tercer món" per portar els

seus fills i filles, és a dir, que explotin els cossos pobres. Res més lluny del nostre pensament. Però introduïm un matís: no en tots els casos està clara la relació de desigualtat entre les parts (per exemple quan es produeix un acord entre una parella espanyola i una dona anglesa) i, el que és més important: en les relacions d'intercanvi de diners per valors vitals, el poder no sempre està del costat del "comprador". Seguint a Foucault, diríem que el poder funciona de manera reticular i no jeràrquica, i que aquells que ocupen llocs subalterns també mostren formes de resistència i poder. Per què no podem plantejar que la gestació dels embrions d'altres persones a canvi de diners pugui ser una forma de resistència a l'ordre heterosexual, a la família tradicional, al biologicisme imperant i a la maternitat obligada?

O és que el problema és la mercantilització d'aquest acte?

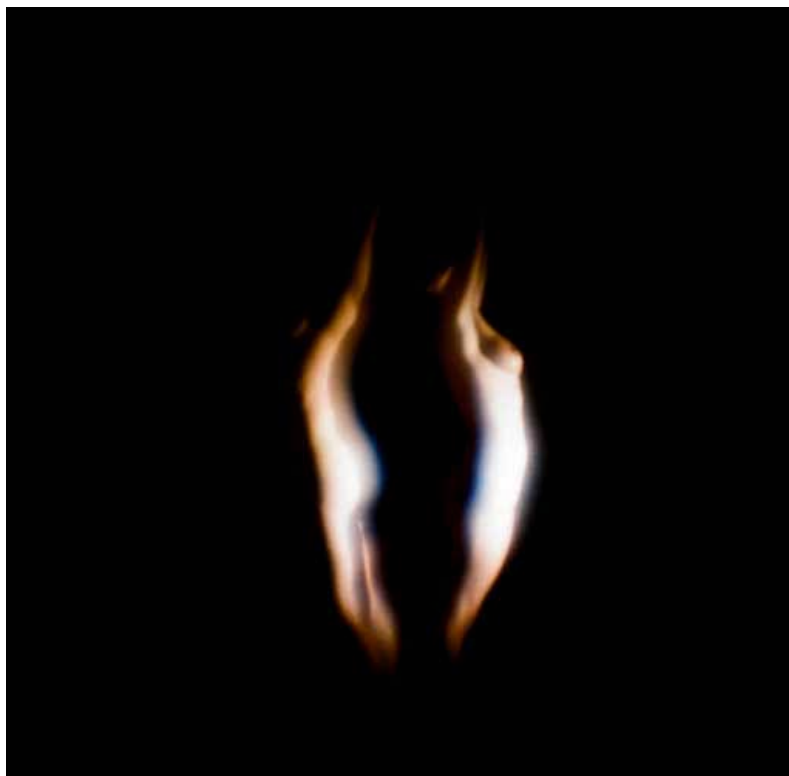
"Todo necio confunde valor y precio", deia Machado

Beatriz Gimeno crida l'atenció sobre un fet que a nosaltres també ens preocupa, la mercantilització d'un acte que no pot, en cap cas, valorar-se de manera comercial, com és la gestació d'un embrió primer, d'un fetus després i d'una criatura finalment. Junt amb Gimeno, considerem que el capitalisme ha arribat a tal punt que avui en dia res no sembla tenir valor si no és mitjançant el seu preu en el mercat. El mateix havíem dit en relació a la prostitució (on es comercialitza el cos i el sexe), la cura (des que es paga per tenir una dona migrant disponible 24 hores a la llar tenint cura de la nostra àvia i brindant-li tot el seu afecte), l'afecte (des que hem de pagar a les agències per tenir amics, parella, família, terapeutes, cuidadores, etc.). El cert és que moltes vegades el *continuum* cura-sexe-afecte és un privilegi per a uns quants amb diners.

El mercat segrega, divideix, produeix explotació, és, per definició, injust. Aquells que posseeixen el capital i la propietat tenen poder; i els qui estan desposseïts/des només tenen per vendre la seva força de treball o els seus cossos. I casualment –o no–, en el *continuum* cura-sexe-afecte, són les dones les més explotades, però també les que fent un acte de resistència, han decidit traduir en clau mercantil tots aquests elements. Exèrcits de treballadores del sexe, empleades de la ne-

teja, cuineres, cuidadores, infermeres, monitores de temps lliure, teleoperadores, costureres, esposes, amants, mainaderes i un llarg etc., són cridades a posar a disposició del capital no solament els seus cossos, sinó també els seus coneixements i el seu amor. Tanmateix, descartar de ple la mercantilització del *continuum* cura-sexe-afecte

pot portar-nos a cometre el greu error de dir que “qualsevol temps passat va ser millor” i això, extrapolat al marc en el qual ens movem les feministes, pot significar que preferim que tenir cura, tenir sexe o atendre les necessitats d’amor d’una altra persona segueixin essent actes brindats de manera gratuïta per part de les dones, tal i com es feia tradicionalment.

L’alternativa no és la mercantilització d’aquests actes, sinó la gratuïtat de tots els intercanvis i el repartiment equitatiu de les funcions d’atorgament d’aquests. Però aquest és l’objectiu que tenim a llarg termini, la nostra utopia, el nostre desig d’habitar un altre món possible, que potser nosaltres ja no veurem. De moment, és urgent resoldre la injustícia que recau sobre les situacions d’explotació dels cossos, del saber i de l’amor de les dones. Seguint algunes feministes com Pérez Orozco, Wijers, Kempala, Juliano o Maqueda, creiem que una manera d’equilibrar la desigualtat que institueix el mercat

entre el comprador d’aquests serveis i qui els exerceix és regulant una relació contractual basada en els drets de les parts, però posant especial èmfasi en la protecció d’aquells que corresponen a qui es considera la part dèbil. Així, venim des de fa anys recolzant les lluites de les empleades de la llar i cuidadores que exigeixen regulacions laborals equiparables a la resta de treballadors/es per acabar amb l’esclavitud en el sector. Això sí, sense abandonar mai la utopia d’una societat on la càrrega del treball reproductiu estigui equitativament repartida entre els membres d’una mateixa unitat convivencial, així com entre l’Estat i el mercat; o fins i tot més enllà, on el treball productiu sigui el suport del reproductiu i no a l’inrevés, com és ara. En aquest nou món, la maternitat subrogada només seria una forma més de contribuir a la reproducció social i a l’ampliació de la cura. Però entretant, no l’hem de descartar com a possibilitat, fins i tot quan està mercantilitzada.

No és or tot el que es regula

Regulació, drets que protegeixen totes les parts i en particular la més dèbil... sí, però sense baixar la guàrdia enfront del patriarcat. Els debats més interessants en relació a l'intent de pensar la mercantilització de les tasques reproductives (*continuum* cura-sexe-afecte i ara també mercat d'esperma/òvuls, gestació i part), han tingut a veure amb la seva regulació estatal. La realitat exigeix que ens col·loquem, amb més freqüència, de part de discursos regulacionistes del mercat, entenent que el mercat lliure, basat en la competitivitat i la llei del més poderós, institueix desigualtats, segregacions, exclusions i, sobretot, molt dolor. S'imposen regulacions estatals/legals que equilibrin les relacions contractuals protegint els més dèbils (lleis laborals, convenis col·lectius, però també regulació de contractes civils, de compra-venda, de rendes, etc.).

L'afany regulacionista, derivat de la societat contractual, inunda -ens arisquem- la quasi totalitat de les relacions socials: el matrimoni, l'herència, el testament vital, els préstecs, la maternitat/paternitat, l'adopció, l'atenció sanitària, la relació educativa, el divorci... Contràriament al que se sol pensar, no és el salvatgisme del mercat el que assenta les bases de l'ordre social, sinó el contractualisme reeditat en el neocapitalisme. Sols s'ha d'observar què succeeix quan una relació social es trenca i una de les parts decideix iniciar un procediment judicial per rescabalar-se'n: una cascada de lleis, decrets, normes, sentències, es desplega per fer justícia.

Ara bé, les feministes sabem que aquest afany contractualista no només no resol el desequilibri instaurat pel neocapitalisme, sinó que moltes vegades el reforça. La regulació estatal/legal pot suposar la institucionalització de la desigualtat, paralitzant la part més dèbil enfront la confusió de lleis i normes en

les quals es parapeten aquells qui poden permetre's de pagar un bon advocat (és a dir, les grans corporacions del capital). Per això diem que no hem de baixar la guàrdia (teòrica i militant) en relació a les peticions de protecció de les dones i les normatives que les secunden.

Malgrat tot, estem d'acord amb alguns processos de regulació, perquè entenem que és un primer pas per al reconeixement de pràctiques que es duen a terme normalment en condicions d'invisibilitat que vulnerabilitzen en gran mesura una de les parts implicades. Però potser el més interessant de la protecció legal és fer visibles els actes, les conductes o els intercanvis que solen tenir lloc en l'obscuritat de les llars o del mercat. La maternitat

subrogada no és nova, és una pràctica que ve de l'antiguitat, el que és nou és el debat entorn de la seva regulació com a intercanvi mercantil o civil en el marc del neocapitalisme. D'aquí ve que tinguem les nostres recances, ja que no li veiem sortida possible mentre utilitzem el llenguatge mercantilista/contractualista del nostre temps. Però hem de fer l'intent en la mesura en què és una de les formes de poder accedir a la maternitat/paternitat de moltes persones.

El consentiment marca la diferència

L'últim matís que volem fer té a veure amb un element que ha estat minimitzat o fins i tot buidat de sentit per una part del feminisme i que, tanmateix, és de tal importància en l'ordenament jurídic que marca la diferència entre el que és un delictes i el que no ho és. Ens referim a l'acte del consentiment de les persones implicades en un fet o un contracte. El consentiment és de tal envergadura que en els delictes contra

la llibertat sexual, per exemple, determina si hi ha hagut una agressió sexual o no: si la persona consent, no hi ha delictes. Una branca del feminisme ha pretès -i en alguns casos ho ha aconseguit- que es declari viciat el consentiment en delictes on la víctima és una dona. Per exemple, han aconseguit que el consentiment de la dona en els delictes relatius a la prostitució i el tràfic sigui nul, és a dir, ja no importa que la dona hagi decidit o no dedicar-se a la prostitució, ara "sempre són obligades per màfies o proxenetes". Per a les feministes que han aconseguit aquest important pas legislatiu, les dones són continuadament vulnerabilitzades per la seva situació econòmica inferior a la dels homes i són fàcilment manejades per aquests, per tant, les seves decisions estan condicionades i la seva paraula no ha de ser tinguda en compte en els procediments judicials: sempre es tracta d'una víctima de l'home tot i que ella no ho sàpiga.

Aquests tipus de discursos, subjacents a l'excessiva protecció que es pretén per a les dones (la ideologia de la victimització ja referida), ens semblen summament perillosos, tant per a la dona com per al feminisme, perquè resta importància a la paraula, els desigs i les decisions de les dones en afers rellevants. Òbviament, existeixen nombrosos casos en els quals les pressions de l'entorn, les amenaces, la por o les necessitats econòmiques porten les persones a acceptar pràctiques coercitives per part d'altres; és el que ens passa a les persones treballadores en l'actualitat: per un treball acceptem les condicions laborals que ens proposin i fins i tot perdem la dignitat. La nostra paraula ha quedat sense substància en la cadena de vulneracions que existeix en el mercat laboral.

El fet que se'ns precaritzin, se'ns empobreixi, se'ns prengui la dignitat, la llibertat i la capacitat d'acció no significa que no s'hagi de tenir en compte la nostra veu en qualsevol mitjà. El fet

de ser escoltades i l'autodefinició són dues de les demandes primigènies del moviment polític feminista, així com l'exigència de situar el coneixement i l'experiència en la seva enorme diversitat (Haraway, 2007). Dones de l'Índia, d'alguns estats dels EEUU, de Canadà, del Regne Unit o d'Ucraïna, que decideixen posar en circulació els seus ventres per gestar, tindran diferents motivacions i interessos per fer-ho, heterogènies i diverses en la mesura en què no es tracta d'un prototipus de dona.

Des del nostre punt de vista, el seu consentiment en aquest procés ha de ser escoltat i tingut en compte. Una altra qüestió és que les lleis es posin a disposició per assegurar el valor de la seva paraula i les condicions necessàries perquè, des del moment en què decideixen participar en una qüestió de tal envergadura, ho facin amb totes les garanties de seguretat i protecció de la seva salut, la seva dignitat i la seva integritat.

Salvant els matisos, quines virtuts pot tenir la maternitat subrogada?

Tenint en compte que vivim sota l'estructura del neocapitalisme; que la cura, el sexe o l'afecte han estat posats en circulació en el mercat; que les regulacions estatals/legals no sempre protegeixen la part més dèbil de la

societat, sinó que en moltes ocasions institucionalitzen la desigualtat, expressem que és possible pensar en la maternitat subrogada com una forma més d'acomplir el desig de procreació d'algunes persones. El com de la maternitat subrogada ha de ser pensat i debatut obertament, sense tabús.

A favor d'aquesta proposem els següents arguments:

- Existeix una creixent demanda de la maternitat subrogada. Aquesta de-

manda deriva de causes diverses: problemes creixents d'infertilitat en parelles heterosexuales a nivell mundial, enormes obstacles per a l'adopció nacional i internacional, noves formes de família en països on es reconeixen drets a persones TLGB (transsexuals, lesbianes, gais i bisexuals), autonomia de la dona. Aquesta demanda ha de ser escoltada.

- Una ampliació i legalització de la maternitat subrogada animaria a altres persones a recórrer a ella com a mètode per a accedir a la maternitat/paternitat, per exemple, persones amb diversitat funcional o malalties cròniques discapacitants i, perquè no, persones grans que poden assegurar una vida adequada als seus fills o filles. És possible pensar en la maternitat subrogada com a una extensió dels drets reproductius per a moltes persones.
- Al costat de l'oferta, les motivacions per oferir la participació en

un procés de gestació són tan heterogènies que no es poden uniformitzar sota una única etiqueta. En alguns casos la decisió vindrà motivada per la necessitat econòmica, en altres per tenir uns diners extra, en altres per solidaritat i en altres per plaer.

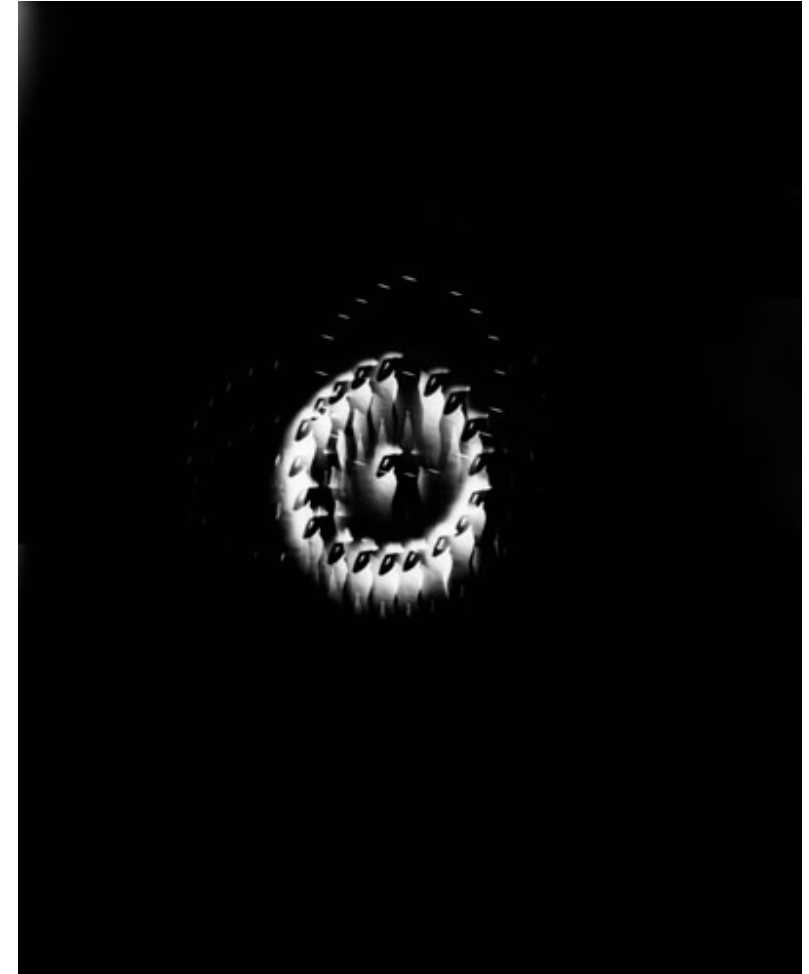
- La maternitat subrogada és permesa i fins i tot legal en alguns estats dels EEUU, l'Índia, Ucraïna, Rússia, Regne Unit i Bèlgica. En cadascun d'aquests països es regula de manera molt diferent. Per exemple, als EEUU, les dones que vulguin participar en aquest procés han de ser casades i tenir feina i fills. Al Regne Unit no es poden cobrar més diners dels necessaris per assegurar la salut de la gestant i del futur bebè.
- El contracte (sigui del tipus que sigui, social, mercantil o civil), malgrat les seves deficiències, ha de ser posat en valor en una societat on les lleis del mercat pretenen regir la vida i la mort de les perso-

nes. Per això cal que el feminisme estigui sempre atent a les regulacions estatals o internacionals, a fi d'evitar el control sobre les dones, els seus cossos o la seva capacitat de decisió.

- Al marge dels sistemes mercantilistes/contractualistes, s'ha de pensar la maternitat subrogada des d'altres posicions, com la solidaritat, la col·lectivització o la cura. Per què una dona no pot oferir-se per gestar el fill o la filla d'altres persones sense més interès que el de fer-les felices? No són pocs els casos en què una amiga, germana o mare ha gestat el bebè de la dona incapacitada per fer-ho.
- Reflexionar sobre la maternitat subrogada ajudaria a alliberar-nos de discursos essencialistes i naturalitzadors en relació a la maternitat biològica, de l'heterosexualitat obligada i de l'escassament qüestionada capitalitat que se li dona a la família nuclear tradicional, tal

com venim propugnant des de fa anys les feministes.

- La maternitat subrogada podria contribuir a estendre el desig dels homes d'assumir enterament la paternitat sense la presència d'una dona, una qüestió que hem de celebrar les feministes sense sentir que ells estan envaint un terreny que ens pertany i sense sentir que estan utilitzant els nostres cossos. L'autonomia en la paternitat i la voluntat de prioritzar l'amor i la cura per part dels homes han de ser recolzades pel feminisme.

PER REFLEXIONAR

La maternitat subrogada inclou diverses modalitats. Una d'elles és l'anomenada "tradicional", la més utilitzada en el decurs de la història, i en la qual la mare substituïda és també la mare biològica. Aquesta pràctica és controvertida actualment i no entra com a maternitat subrogada en l'ordenament jurídic d'alguns països en els quals està regulada. En el seu lloc, hom prefereix la gestació d'un òvul donat per una donant anònima, fecundat i implantat a través de tècniques de reproducció assistida. Aquest òvul pot ser fecundat per esperma pertanyent a l'home sol·licitant o també amb esperma provinent d'un donant anònim. En aquests dos últims casos, la gestant no té connexió genètica amb els embrions i s'anomena "maternitat subrogada gestacional".

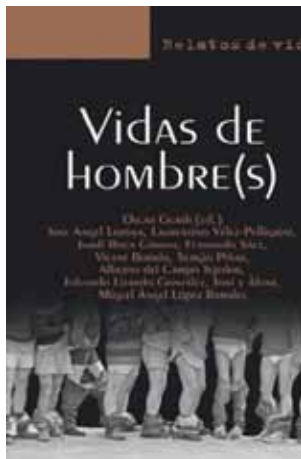
A Espanya, els contractes de gestació per substitució han estat declarats nuls de ple dret segons l'article 10 de la *Ley 14/2006, de 26 de mayo, sobre técnicas de reproducción humana asistida*. Tanmateix, el 2010, s'aprovà la *Instrucción de la Dirección General de los Registros y del Notariado, sobre régimen registral de la filiación de los nacidos mediante gestación por sustitución*, que permet la inscripció de nens i nenes nascuts mitjançant aquesta tècnica. La Instrucció és el resultat d'una creixent demanda per part de pares i mares espanyoles que han fet ús de la gestació per substitució a l'estranger i que necessiten que els seus fills o filles figurin en els registres oficials d'Espanya. No existeixen dades sobre la utilització de la maternitat subrogada per part de persones espanyoles, i pels mitjans de comunicació circula incertament la xifra d'unes 500 a l'any. Les organitzacions defensores d'aquesta tècnica consideren que la Instrucció aprovada ajudarà a tenir una idea de la incidència quantitativa del fenomen al país, al mateix temps que opinen que és un pas per a la futura regulació legal de la gestació per substitució.

RECOMANEM

L'any 2008, com a iniciativa del Grup parlamentari del Partido de la Revolución Democrática, s'inicia un debat polític entorn de la necessitat d'aprovar una Llei sobre maternitat subrogada al Districte Federal, Mèxic. D'aquesta iniciativa sorgeix un informe d'investigació que conté, de manera exhaustiva, els aspectes a tenir en compte a l'hora de decidir sobre la regulació o no d'aquesta tècnica, incloent: una definició de la maternitat subrogada, les parts implicades, la història, l'estat actual de la qüestió en el món o les problemàtiques jurídiques derivades. Recomanem llegir l'informe com a base per fonamentar opinions en relació al tema.

PER LLEGIR

Gimeno, B. (2011): "Vientres de alquiler: no es tan sencillo". *Revista Transversales* nº 2, juny. Disponible a: <http://www.nodo50.org/trasversales/t22bgvda.htm>

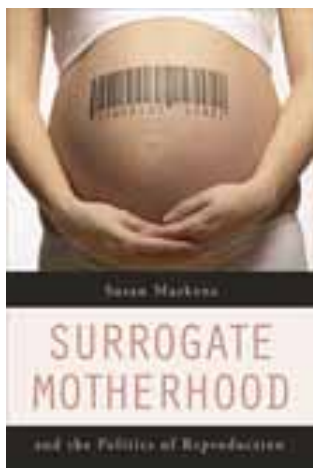

Borrás, V. (2012)
Ser padres homosexuales a través de la gestación subrogada

En: *Vidas de Hombre(s)*

Barcelona: Ediciones Bellaterra

Dotze relats de vida que expliquen les pors i les il·lusions dels seus protagonistes davant els reptes de ser home a l'actualitat. Entre aquests relats, trobem el de Borrás, qui desenvolupa la seva particular relació amb la gestació subrogada sent pare homosexual, alhora que desgrana les dificultats que entranya i les estratègies per fer-hi front.

Markens, S. (2007) ***Surrogate motherhood and the politics of reproduction*** University of California Press

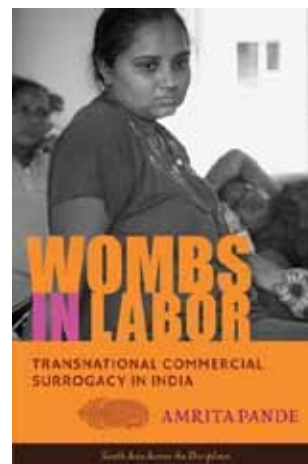
En una anàlisi innovadora de les respostes legislatives a la subrogació als estats pioners de Nova York i Califòrnia, Markens explora com els discursos sobre el gènere, la família, la raça, la genètica, els drets i l'elecció, han donat forma a les polítiques dirigides cap a aquest tema, examinant les opinions dels principals actors, incloent els legisladors, organitzacions de dones, grups religiosos i mitjans de comunicació, entre d'altres.

Pheterson, G. (2009) **Embarazo y prostitución: mujeres bajo la tutela del Estado**

Política y Sociedad, 2009, 46(1), p. 97-106.

Dins d'aquest especial dedicat a les sexualitats i els drets el segle XXI, coordinat per Raquel Osborne, trobem un interessant i controvertit article de Gail Pheterson, que mostra els mecanismes comuns subjacents en el control estatal a embarassades i a prostitutes.

Pande, A. (2014)
Wombs in Labor: Transnational Commercial Surrogacy in India
 Columbia University Press

En una etnografia detallada de la indústria de la subrogació a l'Índia, Amrita Pande visita clíniques i albergs i parla amb mares subrogades i les seves famílies, clients, metges, agents i infermeres encarregades de l'alberg, per tal d'aportar una mica de llum sobre aquest negoci pròsper i les experiències dels qui hi treballen. La investigació de Pande se centra en com en la subrogació es reuneixen reproducció i producció, i com s'hi reflecteixen les característiques del sistema laboral més gran de l'Índia.

PER VEURE

Sadwith, J. E. (1988)

***Baby M* (TV)**

USA, 200 min.

Basada en una història verídica, tracta un cas judicial als EEUU , sobre un litigi produït en el context d'un procés de maternitat subrogada, que va saltar a l'esfera pública el 1986. Tant a la realitat com al film, Mary Beth Whitehead va acceptar 10.000 dòlars per part de William i Elizabeth Stern a canvi de gestar un bebè concebut amb esperma del Sr. Stern. Tanmateix, quan neix el nadó, una nena, la senyora Whitehead decideix trencar el contracte i exigir la maternitat. La pel·lícula ressalta els elements importants d'un judici per la custòdia de la nena que ha durat més de nou mesos; i ho fa des d'una perspectiva imparcial respecte a les persones implicades.

- **Debat sobre maternitat subrogada al programa "Para todos" de TVE.** Amb la participació de Diana Marre, investigadora principal del Grup AFIN.
- **Entrevista a Amrita Pande,** autora del llibre *Wombs at labour: Transnational Commercial Surrogacy in India*.

LINKS D'INTERÈS

- **Men Having Babies**
- **Plataforma: Son nuestros hijos**
- **Asociación de Gestación Asistida Reproductiva**
- **Ventre de alquiler**

NOTÍCIES AFIN

Del 4 al 8 de novembre va tenir lloc a Canadà el col·loqui internacional "Représentations et expériences du vivre-ensemble dans les sociétés contemporaines: un état des lieux", organitzat pel CÉLAT (centre interuniversitari dels estudis en filologia, arts i tradicions) de la Universitat de Laval a Quebec. Durant aquests quatre dies, es va establir un diàleg pluridisciplinari entorn de la qüestió de la convivència a les nostres societats contemporànies, en base a les aportacions de cadascun dels participants. Des de la lingüística fins a les arts plàstiques, passant per l'antropologia, la sociologia, la museografia, l'urbanisme, etc., ens vàrem reunir més de quaranta persones de diversos països per debatre sobre les implicacions de l'expressió "vivre-ensemble", que no abasta exactament les mateixes connotacions que el terme espanyol "convivència". Part de les sessions estaran disponibles en breu sobre la pàgina web de les organitzadores. Nadja Monnet, en representació del grup AFIN, va presentar una ponència en nom també de Diana Marre i Beatriz San Roman, respectivament directora i investigadora postdoctoral del grup AFIN, titulada: "'Estrangers' a la seva ciutat o de les paradoxes del *vivre-ensemble* per a les i els joves barcelonins adoptats a l'estranger". En aquesta ponència es van subratllar les contradiccions de la societat catalana que es vol plural i oberta a les diferències però que, alhora, fomenta subtils mecanismes de discriminació cap a les persones que no són conformes a les seves expectatives. Plantegem que el malestar de certs joves adoptats no sols és una qüestió personal sinó també social. L'adopció internacional planteja en efecte una sèrie de preguntes respecte al parentiu, els gens, la cultura, l'origen, la nació i, a un nivell més global (que mencionarem aquí tot i que no s'hagin abordat a la ponència), també qüestions respecte a les polítiques dels països d'origen i dels països receptors, de les seves desigualtats, del postcolonialisme i de les relacions internacionals.

SOBRE LES IMATGES

“La semença de la imatge”

Les imatges que acompanyen el text en aquesta publicació pertanyen a l'exposició “La semença de la imatge”, una reflexió sobre la germinació i el naixement de les imatges realitzada pels fotògrafs Ramón Casanova i Mapi Rivera. La llavor que fa possible aquest fenomen és una lent. Així doncs, l'obrador esdevé una mena de cambra obscura, o de matriu, per al cultiu de les imatges. Amb energia fèrtil, la llum travessa la lent i recrea una imatge més subtil i etèria que l'original. La imatge original es compon d'una o dues formes femenines, il·luminades per una llum puntual o rodejades d'un cercle incandescent, variant els seus gestos en una dansa experimental. Els feixos de llum que emanen són recollits per la lent/llavor, com els gens portadors d'informació. Projectats sobre diversos materials fotosensibles, s'encarnen en imatges. La matriu, o cambra obscura, evoca el mite de la caverna de Plató. Però més que les ombres, són aquí les llums, les imatges que són projectades i que, malgrat llur subtilitat, adquireixen un halo de misteri que li atorga un sentit de realitat o veritat.

Mapi Rivera

Nascuda a Osca la tardor de 1976, és llicenciada en Belles Arts per la Universitat de Barcelona. Amplià els seus estudis a la Universitat Saint Martins de Londres i va obtenir el Diploma d'Estudis Avançats, en cursar el doctorat “Art i Pensament”. Actualment investiga sobre “*El sentido numinoso de la luz. Aproximaciones entre creación y experiencia visionaria*”.

Pàgina web: www.mapirivera.com.

Ramón Casanova

(Monforte de Lemos, 1974) fotògraf i docent de l'art (a l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya i al departament d'Escultura de la Universitat de Barcelona). Redacta la seva tesi doctoral *L'Epifania de la imatge*. Persegueix l'emoció i el meravellament després del naixement de cada imatge. Gaudeix de la fotografia en estat pur, sensibilitat, llum, ombra, i això el porta a experimentar amb materials i llenguatges, així com a dialogar amb altres disciplines que puguin aportar dimensions, i donar cos a la imatge.

Pàgina web: <http://ramoncasanova.com>.

L'AUTORA DELS TEXTOS

Silvina Monteros Obelar

Llicenciada en Psicologia i doctora en Antropologia Social per la Universitat Autònoma de Madrid. La seva tesi doctoral versà sobre la construcció social de la infància marroquina en situació de risc a Espanya, partint de l'enfocament de la governamentalitat foucaultiana. Ha col·laborat en diverses investigacions d'àmbit espanyol i europeu relacionades amb les desigualtats de gènere, l'exclusió social i les migracions, entre les quals destaquen: “*Potencial de las remesas para el desarrollo desde una perspectiva de género*”, finançada per l'INSTRAW, Nacions Unides, i “*Housework and caretaking: strategies of reconciliation in different family units*” finançada per la Comissió Europea, Direcció General de Empleo y Asuntos Sociales. És coeditora del llibre *La exclusión social: teoría y práctica de la intervención*, de l'Editorial CCS, i coautora del llibre *Hogares, cuidados y fronteras*, coordinat per la Cruz Roja Española.